

Mozdonyvezetők Lapja

A Mozdonyvezetők Szakszervezete tájékoztató kiadványa

XII. évfolyam 12. szám

Alapítás éve: 1892

2002. december

Tisztelt Kollégák, kedves Barátaim!

Nehéz, problémákkal terhes évet tudhatunk magunk mögött. A 2002. év bővelkedett eseményekben. Parlamenti választások, MÁV Rt. vezetői választások, a MOSZ 4. Kongresszusa és a MÁV Rt. Reformjának indítása, csak, hogy a jelentősebb eseményeket említsem.

Az elmúlt esztendő jelentős változásokat hozott. Az új menedzsment felismerte, hogy az előző évek vezetési stílusa nem folytatható. Elindult egy érdemi párbeszéd a munkáltató és a munkavállalókat képviselő szakszervezetek között, annak ellenére, hogy mindkét fél tisztában van azzal, hogy az ellenérdekeltség miatt nem lesz vitáktól mentes kapcsolatunk. A korrekt párbeszéd elengedhetetlen, hiszen a tervezett átalakításokat, reformokat nem lehet a munkavállalók és az őket képviselő érdekvédelmi szervezetek nélkül megvalósítani. A kiszámítható viszonyok érdekében kötötték meg a felek a középtávú megállapodást, melyben szabályozzák a foglalkoztatás, a jövedelem, a munka-egészségvédelem valamint a munkaügyi kapcsolatok kérdéseit.

Talán rendezettebb, de korán sem könnyebb évek következnek a Mozdonyvezetők Szakszervezetének életében. Több előre tervezhető, de talán még több váratlan kihívással kell majd 2003-ban szembe néznie a szakmának és a szakszervezetnek egyaránt. Ehhez elengedhetetlen az egységes gondolkodás és tenni akarás a mozdonyvezetői munka megbecsülése érdekében.

Ehhez kívánok minden kollégámnak és családtagjának egészséget, boldogságot és sikereket a 2003-as évre.

Kiss László
elnök

**Miről
lehet
olvasni...**

- Középtávú megállapodás
- Ismét a korkedvezményről
- Mozdonyon
- Az évek tisztelete

Európai érdekvédelmet teremtettünk!

Középtávú megállapodás

A Magyar Államvasutak Rt. és a négy reprezentatív szakszervezet vezetői 2002. december 4-én megkötötték a 2003-2006 évekre szóló Együttműködési Megállapodást a MÁV Rt. munkavállalóinak foglalkoztatásáról és bérezéséről. A dokumentum alapja lesz a következő időszak tárgyalásainak, ezért változtatás nélkül, teljes terjedelmében közöljük azt.

Dr. Borsik J.

2003-2006. ÉVEKRE SZÓLÓ EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS A MÁV RT. MUNKAVÁLLALÓINAK FOGLALKOZTATÁSÁRÓL ÉS BÉREZÉSÉRŐL

Budapest, 2002. december 4.

Bevezetés

Az Európai Unióhoz való csatlakozás követelményei, a piacon való eredményes működés, versenyképes szolgáltatások biztosítását igénylik, melynek feltételei - a finanszírozási reform által megalapozva - a vállalatcsoport szervezeti és működési átalakításával teremthetők meg. A reform sikeres végrehajtása alapvetően meghatározza a MÁV Rt. jövőjét és ezen keresztül a vasutas munkavállalók foglalkoztatását, jövedelmének alakulását, élet- és munkakörülményeit.

A foglalkoztatás-, jövedelempolitika, munka- és egészségvédelem, valamint a munkaügyi kapcsolatok terén a felek közös célja a munkáltató és a munkavállalók középtávú érdekeinek megfogalmazása, egyeztetése és összehangolása.

A MÁV Rt. és az aláíró szakszervezetek - mint megállapodó felek - a reform sikeres végrehajtásának támogatása, továbbá a társaság szervezeti és üzleti céljainak, valamint a munkavállalók érdekeinek összehangolt érvényesítése érdekében 4 éves megállapodás kötését határozták el, amelynek tartalmát az alábbiakban rögzítik.

I. A Megállapodás hatálya

A megállapodás időbeli hatálya az aláírás napjától kezdődően 2006. december 31-ig szól.

II. Foglalkoztatás

1. A felek egyetértenek abban, hogy a társaság versenyképességének egyik legfontosabb kritériuma a hatékonyság folyamatos javítása, mely egyben megalapozza a munkavállalók jövedelmi helyzetének és munkakörülményeinek javítását. A MÁV Rt. a megállapodás időszaka alatt üzleti és szerve-

zeti céljaihoz igazodó, a megújuló technológiai követelményeknek megfelelő munkaerő-állomány foglalkoztat.

A munkáltató a létszámtervekről évente, illetve szükség szerint egyeztet a szakszervezetekkel, akik - kollektív megállapodásban szabályozott módon támogatják a foglalkoztatás hatékonyságának növelését.

2. A képzési tervek megalapozása érdekében a szervezeti változások során a társaság felülvizsgálja és egyeztet a aláíró szakszervezetekkel az új munkamegosztásnak megfelelő munkaerő szükségletét, áttekinti a munkaerő-állomány szükségletnek való megfelelést.

A vasúttársaság az üzleti tervekben a képzéshez szükséges forrásokat biztosítja.

Az EU csatlakozás és a MÁV Rt. átfogó reformja kihívásainak való megfelelés érdekében a felek szükségesnek tartják a munkaerő-állomány képzettségi szintjének folyamatos emelését. Ehhez kapcsolódóan a humánpolitikai stratégiában rögzítetteknek megfelelően az oktatás, a képzés és a továbbképzés területén prioritást kell élveznie az EU-s ismeretek elsajátításának, bővítésének, a menedzserképzésnek és a nyelvi képzésnek, melyekhez a munkavállalók - érintettségüknek megfelelően egyenlő eséllyel juthatnak.

3. A fejlett Európához történő felzárkózás jegyében a megállapodást kötő felek támogatják az atipikus, korszerű és rugalmas foglalkoztatási formák (részmunkaidő, időnyjellegű munka, távmunka) bevezetését és elterjesztését, melyek részlet-szabályait a Kollektív Szerződésben rögzítik.

A foglalkoztatási szükségletnek megfelelően a munkáltató támogatja és ösztönzi a munkavállalók mobilitását, a régióként jelentkező munkaerőhiány, illetve főleg kezelése, kiegyenlítése érdekében.

4. A hatékonyság javítása érdekében a társaság a munkaviszonyra vonatkozó szabályok keretein belül, a technológiai normák figyelembevételével folyamatos intézkedéseket hoz a munkaidő alap jobb kihasználására, illetve egyidejűleg műszaki fejlesztéssel, technológiai korszerűsítéssel, a szervezettség javításával csökkenti a munkavállalók rendes munkaidőn túli foglalkoztatását.

5. A munkáltató a munkakörében tovább nem foglalkoztatható munkavállalók további életvitelének támogatása érdekében belső munkaerőpiaci szolgálatot működtet, korszerű outplacement* rendszert dolgoz ki 2003-ban, és vezet be 2004-ben. Elsősorban képzéssel, átképzéssel segíti a munkatársak esélyteremtő újra elhelyezkedését, elsődlegesen a MÁV Rt.-én belül.

Preferálja a munkakörében tovább nem foglalkoztatható munkavállalók társaságon belüli újra elhelyezkedését, a korengedményes nyugdíjazást, a méltányos végkielégítést, amelyhez a szükséges forrásokat biztosítja.

6. A megállapodást aláíró felek közös szándéka, hogy a rendes munkaidő csökkenjen. A MÁV Rt. vállalja, hogy 2006-ra a heti rendes munkaidő 37 (36) órára mérséklődjék.

III. Jövedelempolitika

1. A MÁV Rt átfogó reformja, a társaság egyre eredményesebb működése alapozza meg a munkavállalók jövedelmi helyzetének javítását. Elsősorban a hatékonyság javulása teremti meg a forrást ahhoz, hogy a vasutas munkavállalók átlagbérenek nemzetgazdasági összehasonlításban mérhető, 2000-2002. évek között keletkezett bérelmaradását a MÁV Rt. megszüntesse.

A bérelmaradás megállapítása a 2000-2002. évek közötti tényleges MÁV Rt és nemzetgazdasági átlagbér adatok, valamint azok változásainak összevetésével történik. 2003. évben a bázis átlagbérré vetített 5%-os mértékű, 2004-2005. években a fennmaradó bérelmaradás 50-50%-át kitevő évenkénti reformprémium eredményezi az átlagbér elmaradás megszűnését, melyre a reform által kitermelt nyereség nyújt fedezetet. A reformprémium a tárgyévet követő évben alapbéresül, az alapbéresítés szabályait - figyelemmel a reformprémium bérkompenzációs szerepére - az éves bérmegállapodások tartalmazzák.

* kihelyezés, áthelyezés

A munkavállalók éves keresetnövelésének mértéke legalább megegyezik az Országos Érdekegyeztető Tanács által ajánlott reálbér vagy bruttó átlagbér növelési sáv középértékével. Amennyiben az Országos Érdekegyeztető Tanács a reálbér vagy bruttó átlagbér növelésére egy értéket jelöl meg, akkor legalább ezt az értéket kell figyelembe venni. Az Országos Érdekegyeztető Tanácsban történő megegyezés hiányában a reálbér vagy bruttó átlagbér növekedés mértékéről a felek az éves bérmegállapodásban állapodnak meg.

A bérnövekedésre vonatkozó megállapodáskor a felek figyelembe veszik az Európai Unióhoz való csatlakozás igényelte bérfelzárkóztatási elvárásokat, és a versenyszférában kialakult bérnövekedést. A felek évente bérmegállapodásban rögzítik a béremelés mértékét, és a bérpolitikai intézkedések végrehajtásának módját.

2. A megállapodást aláíró felek az éves béremelések során olyan belső bérarányok kialakítására törekednek, amelyek a munkakör-értékelés által meghatározott munkaköri hierarchia megtartása mellett, valamennyi munkaerő szegmensben biztosítják a munkaerő szükséglet kielégítését, a munkatársak megtartását, anyagi érdekelttségét.

3. A munkáltató a 2003. év október 31. napjáig kidolgozza, tárgyalásra előterjeszti, és Kollektív Szerződéses megállapodás formájában 2004. január 1-jével bevezeti:

- a munkakör értékelésen alapuló bértarifa rendszert, amelyhez igazodóan alapbéresítéssel megszünteti azon pótlékokat és egyéb bérelemeket, amelyek nem a foglalkoztatás általánostól eltérő körülményeit ismerik el, valamint nem bírnak teljesítményösztönző hatással,
- a választható béren kívüli juttatási rendszert.

4. A MÁV Rt. kidolgozza, és a munkavállalók érdekképviseleti szervezeteinek támogatásával bevezeti a szervezeti és a személyi teljesítmények értékelésének rendszereit, és az erre alapozott munkavállalói érdekeltségi rendszert.

IV. Munka- és egészségvédelem

1. A munkavállalók egészséget nem veszélyeztető és biztonságos foglalkoztatása érdekében - összhangban a MÁV Rt. Központi Munkavédelmi Bizottsággal egyeztetett középtávú munkavédelmi programjával - a MÁV Rt. stratégiai célja:

- a meglévő kedvezőtlen munkakörülmények hatásainak és a munkakörnyezetből eredő kockázatok mérséklése;
- a munkabalesetek számának és súlyosságának csökkentése;

- elsődleges megelőző tevékenység, a prevenció szemléletének érvényesítése, hogy a munkavégzésből, munkakörnyezetből eredő egészségkárosodások csökkenjenek, súlyosságuk mérséklődjön;
  - a munkavégzésből, munkakörnyezetből eredő egészségkárosodások miatt munkakörük ellátására alkalmatlanná vált munkavállalók helyzetének Kollektív Szerződés szerinti kezelése.
2. A stratégiai célok elérése érdekében a MÁV Rt.
- 2003-tól a munkahelyi kockázatok értékelésére épülő proaktív balesetmegelőzést alkalmazza;
  - a vasúti forgalom irányítását ellátóknál a képzési-oktatási rendszer bővítésével folyamatosan bevezeti a szabályozott üzemenettől eltérő, rendkívüli körülmények kezelésének, gyakorlati elsajátításának követelményeit;
  - az átalakuló műszaki és technológiai feltételekhez, igényekhez folyamatosan hozzáigazítja a szakmai és képzettségi követelményeket, valamint a képzést;
  - korszerűsíti, egységesíti a munkaköri alkalmasság egészségügyi követelményeit és azokat 2004-től - az interoperabilitás figyelembevételével - alkalmazza;
  - kidolgozza és 2004-től alkalmazza a munkavállalók, kiemelten a vasúti járművezetők pszichés eredetű munkabaleseteinek rehabilitációs programját;
  - 2005-től rehabilitációs programot vezet be elsősorban a forgalom lebonyolításával közvetlenül összefüggő munkakörökben foglalkoztatottaknál jelentkező specifikus elváltozások, megbetegedések megelőzésére, kezelésére;
3. A MÁV Rt. a munkavállalók biztonsága, munkakörülményeinek javítása érdekében a 2003. évtől kezdődően intézkedéseket tesz:
- a vontatójárművek vezetőállásainak ergonómiai és forgalombiztonsági korszerűsítésére;
  - a forgalomirányító munkahelyek és személypénztárak funkcionális és ergonómiai korszerűsítésére;
  - üzemi és szociális épületek belső felújítására, karbantartására, korszerűsítésére, különös tekintettel a higiéniés követelmények teljesítésére;
  - a munkahelyeken a bútorok, egyéb felszerelési tárgyak, eszközök biztosítására, korszerűsítésére;
  - a képernyős munkahelyek követelményrendszerének biztosítására;
  - a munkahelyek ivóvíz ellátásának fejlesztésére;
- szabadban történő munkavégzés feltételeinek javítására;
  - hideg, illetve meleg munkakörnyezetben történő munkavégzés feltételeinek javítására;
  - a veszélyes technológiák munkabiztonsági feltételeinek korszerűsítésére;
  - a fizikai terhelést csökkentő kéziszerszámok, kisgépek beszerzésére, az üzemeltetés biztonsági feltételeinek biztosítására;
  - egyéni védőeszközök, védőfelszerelések biztosítására, illetve védelmi képességük javítására, valamint az ellátás fejlesztésére;
  - a járófelületek, üzemi utak, technológiai területek botlásveszélyeinek csökkentésére;
  - a munkahelyi expozíciók csökkentésére (zaj, vibráció, biológiai-kémiai kóroki tényezők);
  - munkáltatói szolgáltatásként szűrővizsgálatok bevezetésére az egészségügyi kockázatok csökkentése érdekében (koleszterinszint-, vércukorszint mérés).
  - foglalkozás-egészségügyi ellátás szakmai színvonalának emelésére és körülményeinek javítására.
4. A MÁV Rt. várható gazdálkodási, fejlesztési forrásai ismeretében minden év február végéig üzletáganként elkészíti a munkavállalók biztonsága, munkakörülményeinek javítása érdekében tervezett intézkedések listáját, költségeit, amelyben az üzleti területek érdekegyeztetése keretében egyeztet a reprezentatív szakszervezetekkel, az egyeztetés eredményét az üzleti terv (tervek) készítésénél figyelembe veszi. A munkáltató a megvalósított intézkedésekről évente a VÉT-en tájékoztatást ad.

V. Munkaügyi kapcsolatok

1. A munkáltató és a szakszervezetek kijelentik, hogy kölcsönösen érdekelték a kiegyensúlyozott partnerkapcsolatok és a rendszeres, érdemi párbeszéd fenntartásában, az érdekegyeztetés rendszerének színvonalas működtetésében. A MÁV Rt. - az e tárgyban kötött megállapodásoknak megfelelően - a hálózat egészén biztosítja az érdekképviseleti szervezetek működésének feltételeit.
2. A megállapodást kötő felek az érdekek kölcsönös beszámításának elvére alapozva a Kollektív Szerződésben és egyéb megállapodásokban rögzítik a munkavállalók munkaviszonyával, élet- és munkakörülményeivel, a munkavállalók és a munkáltató kötelezettségeivel, valamint a munkáltatás alapvető szabályaival összefüggő normákat.
3. A megállapodást aláíró felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy a kialakult problémákat, konfliktu-

sokat az érdekegyeztetés valamennyi szintjén első-sorban tárgyalásos úton rendezik.

4. A MÁV Rt. működési, szervezeti és finanszírozási reformjával összefüggésben, a munkavállalókat érintő változások körültekintő előkészítése és végrehajtása érdekében - különös tekintettel az Európai Unió-s csatlakozásból eredő változásokra való felkészülésre - a munkáltató 2003. január 1. napjától „MÁV Rt. Reform Konzultatív Bizottság“-ot hoz létre, melynek tagjai a reprezentatív szakszervezetek, a Központi Üzemi Tanács és a Központi Munkavédelmi Bizottság 1-1 képviselője, illetve a munkáltató képviselői.
5. Az aláíró felek a MÁV Rt. szervezeti átalakítása során folyamatosan vizsgálják a változó struktúrához igazodó munkaügyi kapcsolatrendszer kialakításának szükségességét és indokolt esetben létrehozzák az érdekegyeztetés új fórumait.
6. A MÁV Rt. külön megállapodásban foglaltak szerint valamennyi a társaságnál működő és képvisellel rendelkező szakszervezet számára folyamatosan biztosítja:
  - a. a szakszervezeti (érdekképviselői) tagdíj munkavállalói kérelemre történő levonását, átutalását és havonként meghatározott adatok szolgáltatását,
  - b. a szakszervezetet az a., pont alapján figyelembe vett létszám után 3,5 óra/fő mértékben megillető munkaidő-kezdményt, annak pénzübeli megváltását és havonkénti folyósítását,

VI. Záró rendelkezések

A felek a középtávú megállapodást „kollektív erejű megállapodásnak“ tekintik, amelyet az aláíró felek

csak egyezően kinyilvánított közös akarattal módosíthatnak.

E megállapodás felmondására a Kollektív Szerződés felmondására irányadó szabályokat kell alkalmazni, az alábbi eltérésekkel.

A jelen megállapodás rendes felmondásának jogát a felek a hatálybalépést követő három évre kizárják. Ezt követően a felmondási jog egy éves határidővel, a nap-tári év utolsó napjára gyakorolható.

Rendkívüli felmondással a megállapodás csak különösen indokolt esetben mondható fel. Ilyen esetek:

- a foglalkoztatottak képzésében (II.2.)
- a létszámterv felettiak segítségével (II.S.)
- a bérlemaradás felszámolásában és az éves béremelések tekintetében (III.1.)
- a munkaidő kedvezményben és annak pénzübeli megváltásában (V.6.)

vállalt munkáltatói kötelezettség - előzetes írásbeli felszólítás ellenére történő - megsértése. A MÁV Rt kötelezettséget vállal arra, hogy a társaság reformja során esetlegesen kiszervezéssel megalakítandó gazdasági társaságokban jelen megállapodásban foglaltakat eltérő megállapodás hiányában - szerződéses kötelezettségként érvényesíti.

B u d a p e s t, 2002. december 4.

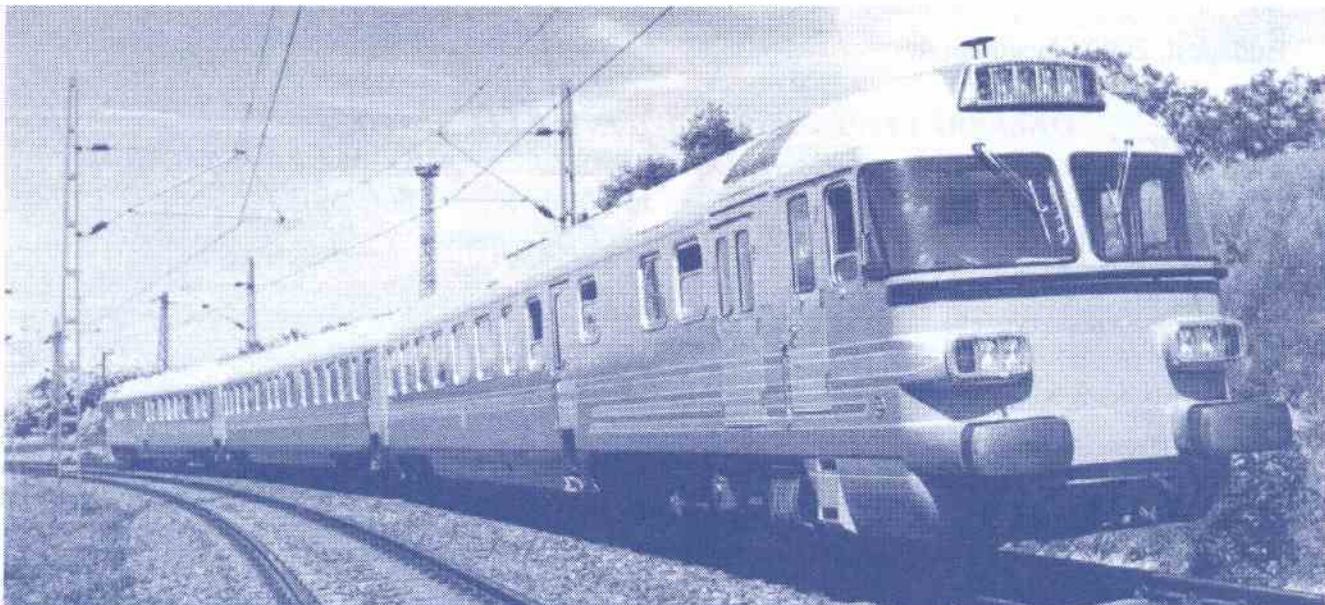
Mozdonyvezetők Szakszervezete

Pályavasúti Dolgozók Szakszervezete

Vasutasok Szakszervezete

Vasúti Dolgozók Szabad Szakszervezete

MÁV Rt.

MEGÁLLAPODÁS

a munkáltatói és munkavállalói érdekek összehangolásáról

amelyet megkötöttek alulírott helyen és időben egyfelől a Magyar Államvasutak Részvénytársaság (1062 Budapest, Andrásy út 73-75.) - a továbbiakban: MÁV Rt. -, másfelől a Mozdonyvezetők Szakszervezete, Pályavasúti Dolgozók Szakszervezete, Vasutasok Szakszervezete, Vasúti Dolgozók Szabad Szakszervezete MÁV Rt. - a továbbiakban: Szakszervezetek - az alábbi feltételekkel:

1. A Felek közösen megállapítják, hogy

- a MÁV Rt. reformjának eredményes végrehajtása,
  - a Társaság szervezeti és üzleti céljainak, valamint a munkavállalók érdekeinek összehangolt érvényesítése,
  - a kiszámítható foglalkoztatás- és jövedelempolitika, valamint
  - a munkaügyi kapcsolatok további fejlesztése
- érdekében elengedhetetlen, hogy

- a.) középtávú megállapodással rendezzék a MÁV Rt. munkavállalóinak foglalkoztatását, bérezését, valamint az összefüggő munkaügyi kérdéseket
- b.) a középtávú megállapodás időtartama alatt a munkáltatás mindenkor kollektív szerződés hatálya alatt történjen.

2. A Felek egyetértenek abban, hogy a felsorolt megállapodások szolgálnak alapul a tartós kiegyensúlyozott munkakapcsolathoz, ezért azok mielőbbi megkötésében és azt követően hatályuk fenntartásában érdekeltek. A Szerződő Felek vállalják; hogy a Kollektív Szerződés megkötésében alkotó módon, az esetleges nézetkülönbségek tárgyalásos úton történő rendezésével részt vesznek.

3. A szakszervezetek kötelezettséget vállalnak arra, hogy - amennyiben hatályos Kollektív Szerződés van érvényben - a MÁV Rt. egészére kiható, a munkavállalók érdekeit súlyosan sértő - kollektív megállapodásokban nem szabályzott - esetek kivételével nem kezdeményeznek sztrájkot a MÁV Rt.-nél.

Budapest, 2002. december 4.

Mozdonyvezetők Szakszervezete

MÁV Rt.

Pályavasúti Dolgozók Szakszervezete

Vasutasok Szakszervezete

Vasúti Dolgozók Szabad Szakszervezete

MAGYAR ÁLLAMVASUTAK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
VEZÉRIGAZGATÓSÁG

1062 Budapest, Andrásy út 73-75. * Postacím: 1940 Budapest

Telefon: (1) 322-0660 *Fax: (1) 342-8596

Megállapodás

amely létrejött a MÁV Rt. munkáltató, valamint a Mozdonyvezetők Szakszervezete a Pályavasúti Dolgozók Szakszervezete a Vasutasok Szakszervezete, a Vasúti Dolgozók Szabad Szakszervezete MÁV Rt., között a vasutas munkavállalók átlagbére felzárkóztatásának 2002. évi megkezdéséről.

1. Összhangban a MÁV Rt. Igazgatósága 2002. október 2-i ülésének 95/2002. (10.02.) számú határozatával, a megállapodást aláíró felek egybehangzóan szükségesnek tartják a bérfelzárkóztatás 2002. évi megkezdését.
2. A felzárkóztatáshoz - részben a fel nem használt bérből, részben az egyéb költségek átcsoportosításából - rendelkezésre álló 1.013,3 millió Ft mozgóbér formájában kerül kifizetésre.
3. A mozgóbér 1 főre eső összege 20.200 Ft, amely egységesen, azonos összegben kerül kifizetésre a munkavállalók részére.
4. Az egyösszegű kifizetésben minden 2002. november 30-án állományban lévő dolgozó részesül, kivéve
  - azok, akik 2001. december 31. után lettek MÁV munkavállalók,
  - a premizált vezetői munkakört ellátók,
  - akik 2002. évben legalább egy teljes napot igazolatlanul távol maradtak munkahelyüktől.
5. A mozgóbér a november havi bérekkel együtt - külön jegyzéken - kerül kifizetésre.
Budapest, 2002. december 4.

Mozdonyvezetők Szakszervezete

MÁV Rt.

Pályavasúti Dolgozók Szakszervezete

Vasutasok Szakszervezete

Vasúti Dolgozók Szabad Szakszervezete

MAGYAR ÁLLAMVASUTAK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
VEZÉRIGAZGATÓSÁG

1062 Budapest, Andrásy út 73-75. * Postacím: 1940 Budapest

Telefon: (1) 322-0660 *Fax: (1) 342-8596

Ismét a karkedvezményről

Az 1997-ben megkötött háromoldalú megállapodás szerint az Érdekegyeztető Tanács vállalta a karkedvezményes nyugdíjrendszer felülvizsgálatát, és módosítását. Sajnálatos módon sem az akkori kormány, sem a következő érdemi lépéseket nem tett a vállalás teljesítésének érdekében. Az Országos Érdekegyeztető Tanács újra foglalkozik a probléma rendezésével, hiszen ennek a szakértői munkálatai és a jogszabályi változások kialakítása mintegy kétéves munkát feltételez.

Időközben kaptunk két tájékoztató levelet, amelyet most közléteszünk. Az egyik dr. Csehák Judit, az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium vezetője részéről érkezett, a másik Kiss Péter munkaügyi minisztertől. Ez utóbbiban a miniszter arról tájékoztat bennünket, hogy a jelenlegi karkedvezményes nyugdíjrendszer érvényességi határidejét 2005. január 1-ig, legfeljebb a kormányzati ciklus végéig meghosszabbítani javasolja a miniszter asszonynál. A koncepció, minisztériumok közötti egyeztetése az utóbbi napokban elkezdődött. Ez után kerül az Országos Érdekegyeztető Tanács elé.

Dr. Borsik J.

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG
FOGLALKOZTATÁSPOLITIKAI ÉS MUNKAÜGYI MINISZTERIUM
MINISZTER

Autonóm Szakszervezetek Szövetsége

Dr. Borsik János elnök

részére

Tisztelt Elnök Úr!

A karkedvezményes nyugdíjak kérdésében 1997-ben háromoldalú megállapodás született a kormány és a szociális partnerek között. E megállapodásban - amely a nyugdíjrendszer 1997-es reformjához kapcsolódott - a kormány vállalta, hogy foglalkoztatási szakemberek bevonásával, az ÉT munkabizottságának keretében kidolgozza a karkedvezményre jogosító munkakörök új jegyzékét és a háromoldalú javaslatot az ÉT plenáris ülése elé terjeszti.

A fenti megállapodás szerint az új rendelkezés kidolgozásáig, a hatályos jogi szabályozás 1999. december 31-ig maradt volna érvényben. Sajnálatos módon 1998-2002. között az új szabályozás kidolgozása nem történt meg.

Természetesen készek vagyunk az Országos Érdekegyeztető Tanács keretén belül az 1997-es ÉT megállapodásnak megfelelően tárgyalni a kérdéstről. Illetékességből az egészségügyi, szociális és családügyi miniszter asszonynál kezdeményeztem, hogy alakítsák ki azt az előterjesztést, amelynek alapján kitolhatják a korábbi karkedvezményes nyugdíjrendszer érvényességének határidejét 2005. január 1-jéig, legfeljebb a kormányzati ciklus végéig. A koncepció minisztériumok közötti egyeztetése az utóbbi napokban elkezdődött.

Őszintén remélem, hogy válaszom megnyugtatja a karkedvezményes munkakörben foglalkoztatott munkavállalókat, a továbbiakban pedig közösen az Országos Érdekegyeztető Tanács intézményes fórumain folytatjuk az érdemi párbeszédet.

Budapest, 2002. augusztus 21.

Tisztelettel:

Kiss Péter

EGÉSZSÉGÜGYI, SZOCIÁLIS ÉS CSALÁDÜGYI MINISZTERIUM
MINISZTER

lkt. szám:137051-1/2002.

Dr. Borsik János úr részére
elnök

AUTONÓM Szakszervezetek Szövetsége
Budapest

Tisztelt Elnök Úr!

A korkedvezményes nyugdíjrendszer felülvizsgálata valóban több éve húzódó feladat, amelyet szeretnénk a munkavállalói és munkáltatói érdekképviseletek bevonásával 2005-ig elvégezni. Ez a munka a közlő uniós csatlakozás miatt is egyre sürgetőbbé válik. Elgondolásunk szerint nem a meglévő korkedvezményes lista egyszerű bővítése vagy szűkítése a feladat lényege. Abban kell előrelépünk, hogy a munkavállalók egészségét sikerüljön megőrizni, a munkavégzés miatt semmilyen munkakörben ne betegedjenek meg az ott dolgozók.

A dolgozók egészséges és biztonságos munkafeltételeinek megteremtése elsősorban munkáltatói feladat. Tapasztalataim szerint az utóbbi években egyre több munkáltató nem csak a törvényben rögzített kötelezettsége miatt tekinti elsődleges feladatának a munkavállalók egészségének védelmét. Az ártalmak kiszűrése érdekében az egyre fejlettebb technikai megoldásokon túl az egyéni védőeszközök használatával és egyéb intézkedésekkel azt kívánja elérni, hogy a napi munkavégzés során a munkavállalók egészsége ne károsodjon.

Ennek ellenére fokozódik az igény a minél korábbi életkorban elérhető nyugdíjazás iránt, bár mindannyian tudjuk, hogy a korkedvezményes nyugdíj nem jelent megelőzést, az ártalmas munkakörökben foglalkoztatottak egészségét nem védi, valószínűleg életüket sem hosszabbítja meg.

Az állandó stressz-hatás miatt kialakuló betegségek ellen sem jelent védelmet a korhatár előtti nyugdíjazás lehetősége. A munkaidő és a pihenőidő arányosabb elosztása, a munkaközi szünetekben a stressz-oldás módszerének megtalálása segíthet az egészségkárosodás kialakulása elkerülésében. Nem ígérhetem tehát, hogy kérésüknek eleget teszek. Az egész rendszer felülvizsgálata során azonban különös figyelmet kell majd fordítani az egyre több munkaterületről érkező fokozott pszichés terhelésből adódó ártalmak kiküszöbölhetőségére.

Kérem Önt, fontolja meg indokaimat és legyen partner abban, hogy a korkedvezményes rendszer áttekintése során a munkavállalók legalapvetőbb és leghosszabbtávú érdekét, az egészség megőrzését szem előtt tartva alakíthassunk ki egy hatékony rendszert.

Budapest, 2002. október 31.

„Mozdonyon”

A második világháború vasutas áldozatainak emlékére

1944 október 26.

Borús, esős, őszi napok köszöntöttek be. A hosszú, fekete katonavonat nehézkes fújtatással behaladt Ceglédre. Egy rövid megállás után azonban folytatta útját Szolnok felé. A rohamosan közeledő front nyomasztó hangulata rátelepedett a városra. Az utakat menekülők százai lepték el, a vasútállomáson is nagy volt a tömeg. Nyugat felé szerettek volna elindulni. Ekkorra már a személy- és a gyorsvonati forgalom erősen akadozott és kiszámíthatatlanná vált. Budapestre a reggeli személy és a délelőtti gyors már elment, de utánuk többórás zavart szünet következett. A vasutasok még ebben a helyzetben is megőrizték példás nyugalmaikat. Sajnos ők is óriási nyomás alatt álltak. A katonai parancsnokok statáriummal fenyegették őket, ha nem teljesítik azonnal a felsőbb helyről jövő utasításokat. A helyi vezetők és gazdagok berezelve mentették életüket és vagyonukat, azon iparkodtak, hogy mielőbb a még csendes Budapestre kerüljenek.

A náci propaganda folyamatosan harsogta a győzelemről szóló híradásokat és az oroszok visszaverését. Akinek viszont volt füle és jó volt a hallása az tudta, hogy ez nem így van. A front megállás nélkül közeledett. Az ágyudörejek egybemosódó hangfüggönnyt képeztek. A huszonhatodikai hajnalt furcsa felvillanások festették világossárgára. Különös sivításokat hozott a fel-feltámadó szél. A tapasztalt frontkatonák már találkoztak ezzel a félelmetes fegyverrel, amit a fogoly ruszók Sztálin-orgonának becéztek.

Szolnok felől félénk csühögéssel befutott egy sebesültszállító szerelvény. A katonák piszkosszürke kötése alól elkínzott, fáradt arcok tekintettek az állomás nyüzsgésére. A szemekből fáradtság és apatikus közöny sugárzott. Némi részvét is felfedezhető volt bennük, ami a két vágánnyal odébb álló vonat katonautasainak szólt. Friss, pihent, egészséges emberek, akik hamarosan elindulnak a nemzetközi vágóhidra, feláldozni oly keveset érő életüket egy vesztett ügyért.

Váratlanul engedélyt kapott az utánpótlás szerelvénye. A bakterek sietve beállítják a helyes vágányutat a tábori csendőrök figyelmes géppisztolyai előtt ténykedve. A karosjelző csattanva rézsútosra áll: Szabad a pálya! A menesztőtárcsa megemelkedik a forgalmista fáradt kezében. Arcáról folyadéksepp gördül le a vasalt ingének kikeményített gallérjára. Aki esetleg látja sem tudja mi lehet. Izzadtság vagy könny.

A gőzmozdony fújtatva elindul. Kerekei pár könnyed pörgést csinálnak a nedves, nyálkás sinen. Végül csak sikerül a vasnak rátapadnia a másik hasonszőrű vasra. Szikrák csapnak fel a kurta kéményből. Sűrű, sötét füst terül szét az állomáson és a környékén. Jellegzetes illata ismerősen mar a fuldokló, köhögő tüdőkbe. Az ágyúk szakadatlan dübörgését elnyomja az erőlködő mozdony zihálása. A tisztai vagon nyitott ablakát bőrkesztyűs kéz húzza fel, hogy kirekessze a hideget és a füstöt. A negyvenhat vagon többsége alacsony oldalalú, lapos kocsi, ezeken harcjárműveket szállítanak. A kezelőszemélyzet fázósan kuporog, szorosan a köpenyükbe burkolózva, vagy a „technika” alá húzódva. A bocipullmannok sem igazán komfortosak, de az eső elöl legalább védenek. Az idegesen itt leskelődők kártyázással, evéssel és beszélgetéssel töltötték az időt.

A vonat begyorsult és negyvenes tempóval hasította a sík vidéket. A tanyák békésen lapultak a földhöz tapadva, szinte észrevétlenül elbújva a gondozatlan, egyre jobban elhanyagolt termőkön.

Az egyik Kecskemét felől kigyózó, sáros földúton sötét árnyak imbolyognak. A figyelő katonák szemüket erőltetve próbálják meglátni mik is azok. Kihez tartozhatnak? Barát vagy ellenség? A földút mindjobban megközelíti a sínpárt, és felismerik a páncélosok oldalain a jellegzetes fekete keresztet. Hála Istennek! A remegő kezek lecsúsznak a fegyverekről, megkönnyebült sóhajok szállnak a levegőben, összekeveredve a gomolygó füsttel. Barátok! Németek! A jelek szerint a Wehrmacht egyik páncéloshadosztálya igyekezett Szolnokra a város védelmére. A magyar bakák lassan megnyugodnak. Hát ez meleg helyzet volt!

1944 október 27.

- Csak ez az eső állna már el! - fohászodott Kiss Ernő tizedes, a vonat mellett toporogva. Jelenleg ő volt az őrpárancsnok és óránként ellenőriznie kellett a beosztottait. Akármennyire is nem akaródzott neki kimenni a viszonylag száraz vagonból, félt a retorzióktól és a súlyos fegyelemsértéseként elkönyvelt „bűnök” megtorlásától. Mert ilyen aztán volt bőven. A tisztok vasszigorral próbálták rendet tartani, de egyre nehezebb dolguk volt. A front itt volt alig pár kilométerre Szolnoktól, ők meg egy vonatban kuksolnak és várják a támadást!

- Ilyenben ne is reménykedj! - legyintett Marosi Imre, aki a barátja és a járőrfedezete volt. - Nézz az égre! Itt decemberig zuhogni fog!

Az ágyudörgés és más robajok közé új hang keveredett. A felhőkből két repülőgép bukkant elő. Alacsonyan jöttek és viszonylag lassan. A szolnoki pályaudvar környékére telepített légvédelmi ütegek és géppuskák életre keltek. Színes nyomjelző lövedékek hasították körülöttük az eget.

- Riadó! Ratak! - ordította Marosi hamar magához térve, és a vonat alá mászott. A katonák leugráltak a vagonokról, és követték a példáját. Több bátor ember puskákkal tüzelt a repülőkre. Az orosz gépek is löni kezdtek. Kiss lebukott az oldalfal mellé. A favagonokat jégesőként kopogva verték végig a fűtyülő ólomdarazsak. Mellette egy posztókabátos test csúszott a sárba. A tizedes udaugrott, és ekkor ismerte fel, hogy ez a véres mellkasú férfi egy vasutas, mégpedig a légfékek működését vizsgáló dolgozó. Haldoklott, már nem lehetett rajta segíteni. Gyuri a szanitécfiú fűrgén odafutott, de Kiss intett neki, hogy menjen tovább, itt nincs mit tenni. Egy percre levette a sisakot a fejéről és elmondott egy rövid imát. Közben hagyta, hogy a fejét eláztassa az eső. Végzőra tünt fel három Messerschmidt ME 109-es a levegőben, őket két Junkers 88-as vadász követte. Rövid légicsata után a két szovjet gépet lelőtték. A katonák fojtott éljenzésbe kezdtek. A légtérrel ismét a Luftwaffe uralta, igaz már nem sokáig.

Pár óra elteltével kiderült, hogy egy magányos repülőgép három bombát dobott le a szomszédos Abony községre. Az első bomba az iskola mögött esett le, és fel is robbant 16 óra 25 perckor. Kilenc halálos áldozat. A második bomba a régi Városháza udvarán robbant, itt egy halott volt. A harmadik bomba a bank épülete mellett esett le, itt nem volt áldozat. Ez a hír haraggal töltötte el a magyar szíveket, főleg, hogy gyaníthatóan szovjet gép lehetett.

Ekkorra némileg enyhült az eső. Látták az állomást, és a kivilágítatlan város groteszk sziluettjeit. A két férfi fázósan összehúzta magán a köpenyt. A fegyvert a vállukra vették, és körbejárták a vonatot. A tiszt kocsiból éber tekintetek figyelték minden mozdulatukat. Háromszor is találkoztak tábori csendőrökkel, akik bizalmatlanul méregették őket. Hirtelen megálltak. Még a lábuk is a földbe gyökerezett. Lassú tempóval haladt át Szolnokon egy hosszú szerelvény. Mi élvezhet elsőbbséget a katonai szerelvényeknél? Azután meglátták. Durva tekintetű SS egyenruhás németek kuporogtak a fékállásokon és a bódék előtereiben. Énjükből szinte süttött a germán felsőbbtség. Schmeisser géppisztolyaik a mellükön voltak keresztbevetve. Az egész szerelvény kísérteties csendben haladt. A náci katonákból háttorzongató fenyegetés sugárzott.

- Deportáltak! A végcéljuk Auschwitz! - morogta Marosi, és hátat fordított a vonatnak.

- Szegények! Ezt nem érdemelték! - tette hozzá Kiss, és ellépett az utolsó vagon ütközője mellett. Marosi döbbenet bámult barátjára, azután remegő kézzel cigarettára gyújtott. Rutinja volt benne, hogy ne aludjon ki a sodort szál az esőben se.

Néhány röpke perc, és a vonat eltűnt a vízfüggönyben és az alkonyatban. Mintha álom lett volna az egész, pedig nem volt az.

1944 november 2.

Éles sípszó hasított a levegőbe. Az örök dermedten nézték a futó alakokat. Géppisztoly kepelése oszlatta el a békés várakozást. Kiabálást hallottak, majd öklöcsapások puffanásait.

- Mi folyik itt? - kérdezte sűgva Marosi. Kiss vállat vont, és dobogó szívvel meredt a rájuk boruló sötétségbe. Valaki szűrt fényű fényszórót kapcsolt. A vonat oldala némiképpen kivilágosodott. Hosszú bőrkabátos, tábori csendőrök vonszoltak a fény közepébe egy mocskos, fekete arcú, vézna fiút. Láthatóan alig volt túl a huszadik évén. Bicegett, orra és felszakadt szemöldöke vérzett. Jól helybenhagyták. A két barátira mégis a fénybe belépő, feketeruhás, nyilaskeresztes két férfi volt a legnagyobb hatással, akiktől még az esőt méregető, finnyáskodó csapattisztek is tartottak - kivéve a zászlóaljparancsnok alezredest.

A tiszthelyettesek és az altisztek összecsdítették a katonákat. A mellettük levő vágány üres volt, így kényelmesen elfértek.

- Sűrgős és fontos dolog miatt gyűltünk össze! Az ilyen főbenjáró vétség azonnali retorziót kíván! - szónokolta színpadiasan és erős pesti akcentussal Somorjai alezredest. - Ez az alávaló féreg galád módon cserbenhagyta hazáját és bajtársait! Megszökött a vonattól, de nem jutott messzire! Mindenre figyelő, éber csendőreink rövid hajsza után elfogták! Statárium van, és ezért ezt a senkiházit golyó általi halálra ítélem, ami azonnal végrehajtandó! Örmester tegye a dolgát!

- Kegyelem nagyságos uram! Kegyelem! Csak a családomat szerettem volna látni! Már egy éve nem tudok róluk semmit! Ne ölessen meg! Kérem ne! - sirárkozott a koszos, szakadt ruhás alak. Kiss ekkor ismerte fel a véres, bedagadt arcú illetőben a fűtőt. Láta rajta már rég, hogy mennyire menne innen. Úzött vadként toporgott a mozdony körül, szinte állandóan körbetekintgetett. Várható volt, hogy szökni próbál. Rajtavesztett. Nagyon sajnálta.

- Hat önként jelentkezőt kérek! ... Senki?? Kiss tizedes, Marosi őrzető, Kovács Imre, Kovács József, Szabó István és Nagy Endre! Egysoros vonalba sorakozó! - pattogott agilisán az őrmester.

Kiss körül megfordult a világ. Eddig még mindig megúsza a kivégzőosztagba való beválogatást. Most ez a rosszarcú, agresszív ökor kiválasztotta. Gondolhatta volna! Mindig is pikkelt rá!

- Tökéletes választás őrmester! Végezze a dolgát! - mosolyodott el az alezredes - Uraim, önöket meghívom egy forró kávéra a kivégzés után! - fordult a nyilasok felé.

A monoklis tiszt leereszkedően biccentett, társa úgyszintén.

- Puskát váll-ról! Tölts! Puskát váll-hoz! Célozz! - vezényelte az őrmester harsányan.

Kiss a vállgödörbe szorította a puska tusát, és a célkeresztbe fogta a könyörgő, remegőt. Elhatározta, hogy a feje melletti deszkába ereszti a golyót. Ő nem gyilkos!

- Aki szándékosan mellélő, azt saját kezűleg lövöm agyon! - ordította az alezredes, és előhúzta Mauserjét. Kiss három másodpercig szembenézett Somorjaival, de megjedte az alezredes vészjósló tekintetétől. Célbavette a fiú fejét, eközben folyamatosan mondta magában a Miatyánkot.

- Tűűűű!! - reccsent az őrmester. Dörrentek a fegyverek, és a fűtő véresen, halottan dőlt bele egy pocolyába. A szürke színű, sáros víz hamarosan pirossá változott.

- Üritsss! Puskát váll-ra!

Kiss gépiesen végezte a dolgát. Szíve nagyot dobant, amikor fejbeltette a fiút. Láta a golyó erejétől hátracsukló fejet. Mintha egy jóbarátját végezte volna ki. Gondolatban bocsánatot kért a fiú lelkétől.

- Kellene egy fűtő is ezek után!... Kiss tizedes! Menj a mozdonyra és vegye át a hazaáruló helyét! Majd a masiniszta kioktatja mindenre! Úgyis mindig a vasútra és a mozdonyra vágyakozott nem?? Most itt a lehetőség, második fűtő lehet! - vigyorgott aljasul az őrmester. Az alezredes jóváhagyólag bólintott, majd az adjutánsa nagydarab, szöke, német fickó - és a két nyilas tiszt kíséretében a vagonjába ment.

Kiss nem tudta örülni-e, vagy sem. Nem félt a munkától, csak az nem tetszett neki, hogy a mozdonyon túlságosan a középpontba kerül. Nem tud beolvadni a tömegbe, márpedig 1941-es besorozása óta így tudta túlélni a borzalmakat. Egyébként a tizedes mindig vonzódott a vasúthoz. Elhatározta, ha véget ér a háború, idejön majd dolgozni. Tetszettek neki a gépek, és az utazást is élvezte. Sajnos a háború még javában tart, és ez bizonytalanná teszi a jövőt.

Lassan mászott fel a dohogó, püfögő mozdonyra. Sokszor hallotta a masinisztáktól, hogy a gőzösöknek lelkük van. Most ő is a talpa alatt érezte ezt a lüktető, élő, fekete szörnyeteget. Ekkor végleg elhatározta, hogy amint lehetőséget kap ő bizony mozdonyvezető lesz!

- Szevasz öcsém! Gyere ide, rögtön elmagyarázom a munkádat! Isten hozott a konyhán! - szólt hozzá egy közepes testalkatú, negyven év körüli férfi. Az arca koszos volt, és gondoktól barázdált. Szeme sarkában elmaszatolt könnycsepp csillogott. Kezet fogott fűtője egyik gyilkosával. Kézszorítása kemény és férfias volt.

- Szíjjártó László! - mutatkozott be.

- Kiss Ernő tizedes tisztelettel, tüzelésre jelentkezem! - hajolt meg enyhén a Vezér előtt. A mozdonyvezető értékelte ezt az udvarias viselkedést. Szemében enyhült a feszültség és a harag, amit jelenleg minden egyenruhás iránt érzett.

- Na öcsém, figyelj ide! Ez egy 324-es sorozatú gőzmozdony...! Remek, megbízható gépezet, a törődést meghálálja! Kevés gond szokott vele lenni, az is csak a hanyagság és a nemtörődömség miatt! Kilencven kilométer/óra a legnagyobb sebessége, és ha kell akár 1300 tonnás tehervonatot is elviszek vele! Persze nem kilencvennel! Ez a jóság négyhengeres kivitelű, melyből kettőt a kereten belül helyeztek el. Glehn-féle hajtású! Ez nagyon jó, ezt figyeld! A külső gőzhengerek a második, a belső gőzhengerek az első kerekeket hajtják! Mit szólsz hozzá öcsém?... Érdekel ez téged Ernő, vagy csak a tüzelést mutassam meg?!

- Nagyon is érdekel László bátyám! Ha vége lesz a háborúnak mozdonyvezető szeretnék lenni! - sóhajtott a vágyakozva Kiss.

- Ez derék dolog... én is gyerekkorom óta gépre vágytam!... Na ez most mindegy! Először is ez a kazán! Ezt menet közben etetni kell ám, mert falánk jóság! Itt a szítóvas! Ezzel jól megkurkászod a parazsat, aztán ni, ez a munkaeszközöd a szeneslapát! Hátrafordulsz vele, merítesz a szénből és fordulatból végigterited a tűzön! Először jobbról-balra, majd balról jobbra! Ha szükséges, akkor a következő rakatot középen zúdítsd be! Így egyenletes égést biztosítasz, ami a jó gőzfejlődéshez elkerülhetetlen! Vigyázz! Ha egy oldalra szórod a szenet, könnyen kiég a rostély. Ha meg a troszkára terited a szenet, elalszik a tűz! De ebben majd Matyi segít neked! Igaz Matyi fiam?

- Természetesen Laci bátyám! - lépett közelebb egy hajlott hátú, harminc körüli férfi. A tizedes kezet fogott vele, és csak akkor látta, hogy ez a srác közelebb van a húszhoz, mint a harminchoz. Hogy ez a hirtelen öregedés a háborútól, vagy a küzdelmes mozdonyszolgálatól

következett-e be, azt nem tudta. Az ellentét döbbenetes volt, egy percig szótlánul szemlélte a koravén fiút.

- Szabó Mátyás! - mutatkozott be az halk hangon. Az állandó gőzpöfékeléstől a tizedes alig értette.

- Kiss Ernő! Mióta tüzelsz? - intett fejével a kazánajtóra. Jólesett ebben az esős, borongós időben a kazán melege. Didergő, agyonázott teste szivacs módjára szívta be a meleget. - Az első jó dolog a mozdonyban a meleg! Ezért már megérte feljönnöm! - gondolta.

- Két éve! Már két éve! Azóta nem engedtek haza, de nem is akaróznék mennem, mert úgy hírlík a falumba' is erővel fogdossák a férfieembereket! Viszik munkaszolgálatra őket! Pedig akkor inkább a front! Ott legalább van esélyem életben maradni! Állítólag a nyilasok aknamezőkre hajtják az embereket, mint a barmokat! Meg golyófogónak zavarják a ruszkiok elé! Hiányzik ez a rossebnek! Inkább a meleg mozdony, a napi háromszori koszt és a saját, szénkupacba vajt kvártélyom! - fakadt ki panaszkodva Szabó, aztán kinyitotta a kazánajtót. Merített a szénből, aztán rutinos fordulással a tűzre terítette.

- Ilyenkor állás közben csak annyira fűtjük a kazánt, hogy állandóan legyen elég gőz az induláshoz. Az alezre-des úr menetkészletet rendelt el! Bármikor mehetünk a frontra! - magyarázta Szijjártó, és maga elé mutatott.

- Gyűnnek azok a nyavalyás ruszkiok maguktól is! - morogta Mátyás és belefújta orrát egy meghatározhatatlan állagú zsebkendőbe.

- Ez a gőzszabályzó! Erre nagyobb gőzt adok, erre meg lezárom! Ez meg itt a fék! Ha meghúzod, megáll a vonat! Ennyit feltétlenül tudnod kell, ugyanis nekem minden fűtőt ki kell oktatnom a vonat megállítására. - nézett rosszállóan a közbeszóló Szabóra a masiniszta.

- Értettem Laci bátyám! - bólintott Kiss, és elvette Mátyás kezéből a lapátot.

- Na akkor lássuk azt a híres szentet! - mondta a tizedes, és beleköpött a tenyerébe. Merített a szénből, aztán fordulatból nekicsapta a nyitott kazánajtónak. A szén a padlóra hullott. A mozdonyvezető felnevetett. Még Mátyás is mosolygott szétnyüstölt fogkefe módjára növekedő bajusza alól. Kiss bosszankodott, de a többiek derűtségét látva ő is elnevette magát.

- Sose bánd öcsém, mindenki így kezdi! A baj az, hogy néhányan így is folytatják! Vannak tehetségek is! Olyanok, akik szinte lapáttal a kezükben születnek, de sok fűtő még évek múltával sem tud jól tüzelni! Egyet tanulj meg édes öcsém! A tüzelés csapatmunka, itt a Vezér és a fűtője összedolgozik, mert ha nem, akkor kölcsönösen kínlódhatnak a másik hibáit kijavítani! Ha rosszul ég a tűz, akkor nincs elég gőz, a vonat lelas-

sul, nem tudja a Vezér a menetidőt tartani. Másik eset: A Vezér túlságosan nagy gőzöket használ el, végállások között tekergeti a gőzszabályzót. A fűtő meg megszakad, hogy ébren tartsa a tüzet, és az elég gőzt tudjon fejleszteni. Sajnos a masinisztaok között is vannak fakezűek, és a Jöisten irgalmazzon annak a vonatnak, amelyre fakezű masiniszta és fakezű fűtőket vezényelnek! ... Igen, ez volt a tanácsom. A munkához tartozik még a csapágyak olajozása is, erre Matyi fog betanítani. Kerék és csatlórudazatok csapágyait kell rendszeresen kenni, a melegedéseket figyelemmel kísérv! A mozdony takarítása és tisztítása is a fűtők feladata!

- Rendben Laci bátyám! Köszönöm az okítást és a tanácsot. Szeretnék mindenbe beletanulni, de a nyakunkon a front! A ruszkiok itt vannak a közelben, egyik rossz helyett csak rosszabb jön! Félek, hogy nem fogok sokáig fűteni, mert a tiszték valamiért megorroltak rám! Pedig az Isten lássa a lelkeket, jó lenne itt maradni! - sóhajtott fel Kiss.

Elhallgattak. Csendben töprengtek a homályos és bizonytalan jövőn. A ritmikus pöfögést csak a tábori csendörök homályos alakjai zavarták meg. A kegyetlen rendfenntartók eltávolodtak a mozdonytól, magukra hagyva a személyzetet borús gondolataikkal.

1944 november 4.

Mély morajlással dübörögtek az ágyúk és a lövegek. A hajnali égen tarka fényvillanások kíséretében halálos erejű bombák és tüzérségi lövedékek hullottak Szolnokra. A város birtoklásáért folyó harcban a szovjet csapatok összevont támadást indítottak. Döntésre akarták vinni a dolgot, és ezért mindent bevetettek. A napok óta tétlenül veszteglő vonat új parancsot kapott.

A két barát örült a találkozásnak. Két napja nem látták egymást, pedig lett volna mit megbeszélniük. Kiss és Marosi az eligazítást hallgatva elkeseredett. Szolnoktól délre a szovjetek átjöttek a Tiszán, és félig bekerítve a várost délről kezdték támadásba.

- Feladatunk kijutni a városból, és az északnyugati végén erős állást kiépíteni! - harsogta Somorjai alezre-des, a csapat parancsnoka. - Ehhez segítségül vesszük a vonatot! Friss mozdonyt kapunk! Elvárom, hogy mindenki az utolsó csepp véréig védje e sokat szenvedett haza szeretett földjét! Az utolsó golyót mindenki saját magának tartogassa! Végeztem! Vonatra fel!

A két barát dobogó szívvel ugrott fel egy Zrínyirohamlöveg mellé. Kiss valahogy sejtette, hogy a Hunyadi SS-páncélosadosztálynak szánt járműnek kevés hasznát fogják venni. A tizedes hátán jeges hideg kúszott fel. Az érzés váratlan volt, eddig ilyet még a harc

poklában sem tapasztalt. Nagyon rossz érzése volt. Molnár alhadnagy leparancsolta őt a vonatról lejáró mozdonyról, és visszavezényelte a szakaszához. Az őrmester sunyin vigyorgott a bajsza alól. Gyors kézfogással köszönt el a két férfitől, akikkel rendkívül közeli barátságba került.

Elindultak végre. A front pokla ott volt a nyakukon, a háború teljes arzenáljával megérkezett Szolnokra.

Erőlködve csattogtak át a váltókon, és kihaladtak a nyílt pályára. A harci moráljukat elvesztett katonák komoran figyelték a nyomasztó, szovjet túlerőt.

Pokoli, véres küzdelem lángolt felt Szolnok birtoklásáért. A fűtőház területére időközben bombákat dobtak. Három gőzös már kiégett, az épületek ablakain sárgás lángnyelvek csaptak ki. Kiss dobogó szívvel látta a 324-es mozdonyt, amin két napig tüzelt. A jobb sorot érdemlő gőzös szerkocsija lángolt, a kazánját szétfeszítette egy robbanás. Laci bátyó és Mátyás nem volt sehohol. Remélte, hogy megmenekültek, az esze viszont azt súgta, hogy ők már meghaltak.

Azt is meglátta miért bombázták a fűtőházat. Pont egy SS páncéloszred vert tanyát a sínek között. Terepszínű Párduc III. és IV-esek és a hírhedt Tigrisek lapultak ott, hevesen visszaágyúzva a szovjeteknek.

Váratlanul szovjet bombázók tűntek fel felettük, és kioldották gyilkos terhüket. A sívító bombák célt tévesztve hullottak a sínekre, óriási sebeket marva a föld felszínén.

- Bármilyen történik is, mindenki maradjon a vonaton, illetve a járművek közelében! - ordította félig artikulálatlanul az alezredes. Újabb repülőket jelentek meg, újabb bombákkal. Ezúttal pontosan céloztak.

Kiss csak azt érezte, hogy erős ütést kap, majd megemelkedik, és a végtelenségig repül. A füle bedugult, valószínűleg légnyomást kapott. A vonat csikorogva, hörögve siklott ki. A bombák erre az eszményi összevisszaságra potyogtak. A pusztulás és a pusztítás leírhatatlan volt. Vasak, lemezek görbültek meg, deszkák lángoltak serényen. A lőszeresládák fűlértő pukkanásokkal semmisültek meg. A járművek üzemanyagtartályai is kigyulladtak, fokozva a pusztítást. A csapat kétharmada azonnal szörnyethalt.

- Segítséget! Kérlek benneteket segítséget! - hallotta Kiss valahonnan maga elől. Feltápáskodott és előrebötkölt. Csúnya látvány tárult eléje. A mozdony vezetőállása - konyhája - leszakadt a szerkocsival együtt a kazánról. A kazán felrobbant. Az egyik fűtő jóformán szénné égett, amint a siklaskor fejjel előre beesett a kazánba. A mozdonyvezetőnek csak a lába tört el, a másik fűtő eszméletlenül feküdt a padlón.

- Maradjon nyugton, kihozom onnan! - nyugtatta meg a Vezért. - Hé kölyök, gyere ide! - intett egy tétován köszülő fiúnak. Az bölintott, és együttes erővel kicipeltek a két vasutast a mezőre. Eközben Kiss ledobálta puskáját és felszerelését. Egy percre dilemmában volt ezért a döntésért, de segíteni akart embertársain - és nem csak azért, mert vasutasok voltak.

- Köszönöm! - lehellte a Vezér, és elájult. Nyílt törése volt, a fehérülő csont kilátszott. Kiss többet nem tudott tenni értük, Gyurit sehohol sem látta. Pedig most jött volna igazán jól az ügyes kezű szanitéc tapasztalata.

Légnyomást kapott fejjel kóválygott a roncsok között. Látott néhány véres zubbonyú katonatársat a túloldalon gyülekezni, de már nem érdekelt. Csak a bombatölcsérekkel tarkított mező foglalkoztatta. Csömöre volt a háborútól, el akart menni messzire ... A szabad térség mágnesként vonzotta.

Váratlanul belebotlott egy leszakadt lábba, aztán meglátta a hozzátartozó jócimboráját, Marosit. Cafatokra tépett, véres mellkassal, halottan.

- Imre ne! Ne halj meg, könnyörgök! - borult rá sírva nyitott szemű barátjára. - Kelj fel, ne szórakozz itt velem! Mihez kezdek nélküled? Három évet kibírtunk a frontokon, és te pont a végén adod fel? Alig pár kilométerre a ruszki sereg! Még ha foglyok is leszünk, de túlélünk!

- Azt mondtam maradj a helyeden kutyaftya! Vagy meg akartál szökni?! Hol a felszerelésed és a fegyvered? - süvített hirtelen a fülebe az oly jól ismert hang.

- Kit érdekel a háború? - legyintett Ernő lazán. Elengedte barátját és felállt. Dühöt, kétségbeesést és apatikus közönyt érzett. Valami végleg eltört benne. Pihenni akart....

- Szökevény! Dezertőr! Lázító bolsevik! - fröcsögte dühösen az alezredes. - Kurt! Korom!

- Javohl, herr alezredes! Végezni vele? - lépett hozzá karlendítve a nagydarab, szöke altiszt - az adjutánsa.

- Igen Kurt! Lődd le! Szökni akart!

Kiss Ernő huszonhat éves budapesti lakos nyugodtan hátat fordított a gyilkosainak, és a csak pár kilométerre levő szabadság felé tekintve azon fohászkozott, hogy fájdalommentes legyen a halála. A tarkólövés gyors átjutás a túlvilágra.

- Kérlek Uram, ha van újjászületés, akkor egy szép és erőszakmentes világba teremts meg ismét, ahol sem háború, sem gyilkolás nincs! Istenem! Abban a világban mozdonyvezető szeretnék lenni! Segíts nekem ebben!

Dörrent a Mauser, és Kiss arccal a sárba bukott. Az alezredes szenttelenül, könnyörtelen vigorral a szája szélén átlépte a férfit. Német segítője kutyahűséggel követte.

Az évek tisztelete

Örömteli esemény történt október 31-én Balassagyarmat Gépészeti Főnökségen. Bajnóczi János és Pásztor Sándor főmozdonyvezetőket köszöntöttük utolsó mozdonyon töltött szolgálatuk alkalmából.

Lassan hagyománnyá válik fűtőházunkban, hogy a nyugdíjba vonuló kollégákat utolsó továbbított vonatuk érkezésénél

Székházban történt. Köszöntőt mondott a MOSZ helyi ügyvivője, Kmeti Kornél, majd a kollektíva nevében átadta az órákat. A Gépészeti Főnökség nevében Cserhádi István Vontatási Főnök Úr szolt az ünnepeltekhez. Beszédében méltatta és példaképpül állította mindkét mozdonyvezető pályafutását, szakmai felkészültségét és a

zésre, fokozódott a jókedv. Meglepetést okozott ünnepeltjeinknek Kiss László Úrnak, a MOSZ elnökének telefonhívása, aki köszöntötte őket és nagyon sok boldogságot kívánt mindkettőjüknek az eljövendő nyugodt napokhoz.

Miután a jókívánságokból egy irányvonatra való érkezett, a jókedv, a móka és a magyar nóta vette át a vezető szerepet. Az összejövetelnek az égitestek helycseréje, a hőmérséklet változása és egy-egy családtag (feleség) mobiltelefonos menetirányítói tevékenysége próbált véget vetni. Summa summarum: a foglalkozás elérte a célját!

Ez a nyugdíjas-búcsúztató jó példája volt annak, hogy nem vagyunk különbösek egymás iránt. Egy ilyen kis ünnepség képes összehozni a kollégákat és örömet okoz azoknak, akik egy életet tudhatnak maguk mögött a vasút (talán még mindig) varázslatos világában. Jól esik az őszinte szó a szakszervezeti vezetőktől, a főnökségtől, kollégáktól, mindenkitől...

Ez úton is kívánunk nagyon boldog, békés, egészségben töltött nyugdíjas éveket Bajnóczi János és Pásztor Sándor kollégáknak!

Bakos Zsolt
Balassagyarmat

az állomáson várjuk, majd a köszöntést követően egy beszélgetéssel, jókedvvel, nótával fűszerezett összejövetelen nyújtjuk át a kollégák ajándékát.

Ez történt most is. A vezénylővel történt egyeztetés után nagy titokban folytatódott a szervezőmunka. E jeles eseményre még a beosztott motorkocsi is ünneplőbe öltözött! Egy-egy szál virág és pár díszítő színes papírszalag jelezte: ez a vonat más egy kicsit. Más volt az érkezés Balassagyarmaton is, hiszen a szürke hétköznapokon nem várja kollégák sokasága a „gyertyás járatot“, nem fogadja taps és baráti köszöntés a mozdonyvezetőket.

A pohárköszöntő és az ajándék átadása már a Vasutas

közösséghez való viszonyát. Az ünnepélyes pillanatok után oldódott a kezdeti feszültség és egyre több emlék került felidé-

Eredményekben gazdag,
békés, boldog
új évet
kíván
a
Mozdonyvezetők
Szakszervezete.

Mozdonyvezetők Lapja

A Mozdonyvezetők Szakszervezete tájékoztató kiadványa

Készült a SZEC SOX Nyomdában Dombóváron.

Tel./fax: 06-74/565-468, 565-467, Felelős vezető: Csonti Zoltán

Kiadja: Mozdonyvezetők Szakszervezete.

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság:

Dr. Borsik János ügyvezető alelnök,

Dörnyei Szilárd ter. ügyv., **Velkei Béla** ter. ügyv.

A szerkesztőség címe: 1145 Bp. Bácskai utca 11.

Telefon/fax: 220-3822, 220-4561, 221-2230, 221-4026

Üzemi telefon: 01-16-62, 01-18-40, 01-19-90, 01-21-87

Internet: <http://www.extra.hu/mosz>

E-mail: mosz@mosz.co.hu